

№ 111.

Kalendarzyk tygodniowy.

Piąt. Św. Jana Nep.
Sob. Św. Paschalisa.
Niedz. **Zesłan. D. Św.**
Poniedz. **Świąteczny.**
Wtorek Św. Bernarda.
Środa Św. Wiktora.
Czwart. Św. Julii P. M.

Wschód: g. 4 m. 13.
Zachód: g. 7 m. 40.
Dł. dnia: g. 15 m. 27.

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 8 k. —
Półroc. „ 4 „ —
Kwartal. „ 2 „ —
Miesięcz. „ — „ 67
Odnoszenie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 5 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 10 kop. —
Półrocznie „ 5 „ —
Kwartalnie „ 2 „ 50
Miesięcznie „ — „ 85

Redakcja

w ŁODZI.
ul. Piotrkowska № III.
№ telefonu 593.

ROZWIÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany.

Piątek, dnia 3 (16) maja 1902 r.

Kantory: własny w Warszawie, Wspólna 32; w Pabianicach u p. Łękawskiej;
w Zgierzu u p. Ikierta.

CENA OGŁOSZEN: „Nadesłane“ na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 1½ kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 kop.). Reklamy i Nekrologie po 15 kop. za wiersz petitowy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Dr. L. Bondy wyjechał.

36 i — 3 — 1

Podziękowanie.

Za śpieszną pomoc, okazaną w nocy z dnia 14 na 15 b. m. przy ogniu na Dąbrówce, składam publiczne podziękowanie Oddziałowi Straży Ogniowej fabrycznej firmy „Leonhardt, Woelker & Girbardt“ pod komendą p. Broen'a.

W. Kasprzykowski.

Łódź, d. 16/V.

Księży Młyn, Przędzalniana № 64.

W Niedzielę i poniedziałek dnia 18 i 19 maja

Koncerty w ogrodzie.

Początek o godz. 4 popoł. Wejście bezpłatne.

W razie niepogody koncerty odbędą się w sali.

Wieczorem tańce w Sali Balowej.

Rozkład pociągów.

Wychodzą z Łodzi: o godz. 12.31, 6.44**, 7.12*, 12.43, 3.05*, 6.02**, 7.28.

Przychodzą do Łodzi: o godz. 3.09, 5.06, 8.06*, 9.32, 10.25**, 3.52, 5.03, 8.22*, 11.02**.

Uwagi. Godziny wydrukowane tłustym drukiem oznaczają czas od 6 wieczorem do 6 rano.

Pociągi, oznaczone *, nie mają bezpośredniej komunikacji z Warszawą; pociągi, oznaczone **, służą dla bezpośredniej komunikacji „Łódź — Warszawa“ bez przesiadania się w Kozłuskach.

W niedziele, święta i dni galowe kursują pociągi komunikacji miejscowej: № 22 odchodzi z Łodzi o g. 8 m. 34 rano, przychodzi do Kozłuszek o g. 9 m. 38 rano; № 23 odchodzi z Kozłuszek o g. 8 m. 48 wieczorem, przychodzi do Łodzi o godz. 10 wieczorem.

Od Administracji.

— 0 —

Ponieważ kilka numerów od 1-go maja już zostały zupełnie wyczerpane, przeto nie możemy nowoprzybywającym prenumeratom dostarczyć kompletów.

Przegląd polityczny.

Łódź, 16 maja.

W dniu 13 b. m., a więc w ubiegły wtorek, odbyło się ostatnie posiedzenie gabinetu hiszpańskiego pod przewodnictwem królowej regentki.

Jutro zaś w obecności korteżów, grandów i dygnitarzy hiszpańskich, tudzież przedstawicieli wszystkich rządów europejskich, odbędzie się uro-

czysty akt ogłoszenia pełnoletności króla Alfonsa XIII i objęcie przez niego osobiście rządów Hiszpanii.

Jednocześnie kończy się okres rządów królowej regentki, okres obfity w przesilenia zewnętrzne i wewnętrzne, których uwieńczeniem wreszcie była wojna ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej. Wojna ta pozbawiła Hiszpanię ostatnich jej kolonij zaoceanowych, a przesilenia wewnętrzne głęboko wstrząsały ustrojem państwa.

Ustupająca z widowni politycznej regentka Marya Krystyna, ur. w r. 1858, jest córką arcyksięcia austriackiego Karola Ferdynanda. Zaślubiła w roku 1879 króla hiszpańskiego Alfonsa XII, po którego śmierci została regentką państwa w r. 1885, zaś w r. 1886 powiła syna dzisiejszego króla Hiszpanii Alfonsa XIII.

Z osobistym objęciem rządów przez Alfonsa XIII rozpoczyna się dla Hiszpanii nowy okres. Naturalnie w pierwszych początkach trudno wymagać, by młody król rządził się polityką samodzielną i zerwał z kierunkiem nadanym przez matkę.

Należy pamiętać przytem, że Hiszpania jest królestwem konsytnecyjnym z władzą monarchią do pewnego stopnia ograniczoną. Marya Krystyna gorliwie przestrzegala konstytucyi i chociaż pod względem osobistych sympatyj skłaniała się bardziej ku zachowawcom i klerykałom, jednakże bardzo często powierzała władzę stronnictwu liberalnemu. W sposób podobny rządzić, a raczej panować musi, młody król Alfons XIII, inaczej bowiem tron jego narażonyby został na poważne niebezpieczeństwo. W Hiszpanii istnieją bowiem dwie partie wrogie każdemu rządowi, karliści i republikanie, wyłączające się nawzajem i szukające sojuszków z klerykałami lub liberałami.

Dotychczas karlistów zwalczały zarówno gabinety klerykałne, zachowawcze, jakoteż i liberalne, lecz liberalni nader łatwo połączyć się mogą z republikanami, gdyby rząd nie uwzględnił ich życzeń, karliści zaś mogą znaleźć przy odpowiednio sprzyjających okolicznościach poparcie w obozie klerykałno-zachowawczym.

Karliści szczególnie silni są na północy, gdzie od czasu do czasu organizują powstania i podtrzymują gorliwie agitację klerykałną.

Republikanie przeważają w prowincjach południowych, popierani przez socyalistów.

Wypadki lat ostatnich zamieniły Hiszpanię z państwa kolonialnego w czysto lądowe, a tem samem włożyły na rząd hiszpański obowiązek zastosowania się do nowych warunków w interesie zarówno państwa jak i ludu hiszpańskiego. Strata kolonii była poniekąd szczęśliwym zdarzeniem dla Hiszpanii, niewątpliwie bowiem coraz to trudniej było utrzymać je w posłuszeństwie dla metropolii, przytem coraz to mniej dawały dochodów.

Uszczuplenie terytorium posiadłości państwa powinno było pociągnąć za sobą zmniejszenie wydatków na flotę i armię. Tymczasem, budżety ministerium wojny i marynarki pozostały bez zmiany.

Wynika stąd przypuszczenie, że pod rząda-

mi Alfonsa XIII Hiszpania w sprawach czysto europejskich zamierza odegrać wybitniejszą rolę, niż miało to miejsce dotychczas.

Za panowania Alfonsa XIII Hiszpania usiłowała zbliżyć się do mocarstw trójprzymierza, na szczęście atoli usiłowania te spełziły na niczem. Interesy Hiszpanii nie mają nic wspólnego z interesami trójprzymierza, natomiast zbliżają się ku sferze interesów francuskich. Zbliżenie do Francji dałoby Hiszpanii zupełną gwarancję bezpieczeństwa na wszelki wypadek. Do tego czasu podobnemu zbliżeniu przeszkadzała istniejąca forma rządu we Francji. Obawiano się w Madrycie, by Francya nie podtrzymała partyi republikańskiej w Hiszpanii.

Lojalna atoli polityka Francji, która nie pozwałała pod żadnym pozorem, by żywiły karlistowskie lub też republikańskie znajdowały przytułek na granicy francusko-hiszpańskiej, zniweczyła obawy rządu madryckiego. Młodemu królowi nietrudno więc będzie prowadzić politykę w tym kierunku, najodpowiedniejszym dla żywotnych interesów jego państwa. Lecz najtrudniejsze zadanie czeka Alfonsa XIII oduownie do uregulowania stosunków z Watykanem, mocno zachwianych wskutek ostatnich zaburzeń przeciw zakonom i polityki rządu madryckiego, dążącej do ograniczenia swobody liczących w Hiszpanii zakonów i stowarzyszeń religijnych.

Wobec zbliżających się uroczystości, z powodu ogłoszenia pełnoletnim króla Alfonsa XIII nuncyusz papieski w Madrycie rozesłał do biskupów katolickich specjalny cyrkularz, w którym wyraża się, jakoby papież, wiedziony szczególnym poważaniem dla królowej regentki, zwrócił się z pewnemi uwagami co do dekretu królewskiego z dnia 19 sierpnia 1901 r., regulującego kwestyę zakonów i stowarzyszeń religijnych w Hiszpanii.

Ojciec św. jest zdania, że wszelkie zakony i stowarzyszenia religijne, istniejące na mocy pozwolenia rządu, uważać należy za uprawnione na podstawie konkordatu. Co do tego punktu jednakże istnieje poważna różnica zapatrywań pomiędzy rządem madryckim a kuryą rzymską. Szerzyły się nawet pogłoski, jakoby papież nie miał zamiaru wysłania nadzwyczajnego posła na uroczystość pełnoletności króla Alfonsa XIII.

Młody król będzie więc musiał użyć niemało trudu, by różnice te wyrównać. Partya klerykałna jest zbyt silną w Hiszpanii, aby można było ją lekceważyć.

— Pomiedzy Austryą a Węgrami nastąpił rozdzwięk, jak to już zaznaczyliśmy wczoraj. Depesze zaś wczorajsze przyniosły nam pogłoski, wrzekomo nie ulegające wątpliwości, jakoby zarówno dr. Koerber, jakoteż i Koloman Szell mieli się podać do dymisji. Wymieniono nawet ich następców. W Austrii utworzono by gabinet parlamentarny przy współudziale posłów: Bernreithera, dr. Kramarza i ks. Sapięhy.

Na Węgrzech na czele rządu stanąłby Deranyi, minister rolnictwa, niegdyś wielki zwolennik Kolomana Tiszy, a później zacięty jego przeciwnik. Ten równoczesny upadek obu gabinetów dualistycznej monarchii oznaczałby nowy zwrot w wewnętrznej polityce Austro-Węgier,

M. Sprzączkowski Łódź, Piotrkowska 54 róg Dzielnej
Hurtowy i Detaliczny SKŁAD WIN,
 oraz Główny Skład Herbaty, firmy

Piotr Orłow

Poleca: Odstale wina kuracyjne Węgierskie, Francuskie, Reńskie, Hiszpańskie, Włoskie—, „Vermouth“ tudzież Koniaki kuracyjne, oraz Romy i likiery krajowe i zagraniczne.

Wina Krymskie: białe i czerwone od 40 kop. do 1 rubla za butelkę. Miody staropolskie od 60 kop. do 10 rb. za butelkę.

KAWIOR ASTRACHAŃSKI r-37

gruboziarnisty bez soli, oraz wszelkie towary w zakres kolonialny i delikatesów wchodzące. **Cukier** po cenach stałych fabrycznych.

KANCELARYA

SZKOŁY MUZYCZNEJ

Mikołajewska № 61, Piotrkowska № 116 (kamienica przechodnia) przyjmuje w dalszym ciągu zapisy uczniów na wszystkie instrumenty rżnięte, dęte i śpiew, klasy dykcji i deklamacji, lekcje rozłożone na przedobiednie od 9 do 2 p. obiednie od 2 do 7, dla uczaiów innych zakładów naukowych i wieczorne od 7 do 10 Deklamacya od g. 8 do 9.

Zostal otwarty kurs przygotowawczy za pół ceny.

Po ukończeniu (według § 12 ust. szk. muz.) wydaje patenta.

Łódzkie Towarzystwo Strzeleckie

Na odbyć się mające dn. 20 i 21 maja r. b.

Święto strzeleckie

zapraszamy niniejszem Sz. Panów członków Towarzystwa. Zebranie o godzinie 10 rano w domu strzeleckim. Członkowie, którzy nie raczą wziąć udziału w przyjęciu króla Kurkowego nie mogą należeć do strzelania konkursowego dla wyboru nowego króla Kurkowego.

Zarząd.

W poniedziałek, d. 19 maja o godz. 6 rano, odbędzie się ogólne ćwiczenie dla członków, którzy wezmą udział w przyjęciu króla Kurkowego.
 595-3-2

Chemiczna Pralnia, Farbiarnia i Sztuczna Cerownia

J. THOMASA

ulica Piotrkowska № 79 i Spacerowa № 30

830-r-22

pod kierunkiem pierwszorzędego specjalisty.

Przyjmuje do prania i farbowania: garderobę męską i damską, plusze, jedwabie, aksamity, franki białe i kolorowe, koronki, portyery itd. Czyści i farbuje bez potrzeby prucia garderoby. Dekatyzacya materiałów dla panów krawców. Zupelna gwarancya trwałości kolorów. Ceny możliwie niskie.

Wody mineralne naturalne

tegorocznego 1902 r. czerpania wprost ze źródeł nadeszły do głównego składu **P. Królikowskiego** ulica Piotrkowska róg Nawrot. **Biorącym 10 butelek jednorazowo odstępuje się rabat.** Przy wysyłce większych ilości opakowanie nie dolicza się. Skład również poleca: pastylki, sole, lugi i sztuczne kąpiele **kwaso-węglane D-ra Sandowa.** 536-8-1

Zarząd zakładu Kąpielowo-Zdrojowego w Ciechocinku.

Niniejszem ogłasza o otwarciu zakładu w dniu 8 (21) maja na przeciąg czasu czterech miesięcy. I sły sezon trwa do 3) czerwca, II gi do 13 sierpnia i III-ci do 21 września włącznie. Wody ciechocińskie **jodo-bromo-słone** szczególnie są pożyteczne w cierpieniach: **skrofolicznych, reumatycznych, kobiecych i innych.** Zakład wydaje kąpiele: **solankowe, borowinawe (białone) kwaso-węglowe, parówki, tuszówki i inhalacje.** Przy zakładzie jest biuro informacyjne, ułatwiające wynajmowanie mieszkań. Cerkiew, kościół, prywatne hotele, dostateczna ilość willi, wygodne urządzonych, restauracye, kawiarnie, handel wszelkimi produktami, rzeźnia pod kierunkiem lekarza w terynaryi, elektryczne oświetlenie, wodociąg, teatr (operetka), czytelnia w kurhanzie i prywatne, 2 orkiestry, obszerny park, spacerowy pod Tężniałką, na wale ochronnym i nad Wisłą, i inne dogodności. Roczny zjazd kuracuzów do 10,000 osób. Ciechocinek łączy się odnogą Drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej z pograniczną stacją „Aleksandrów”. Komunikacya ze wszystkimi po łaganiami warszawskimi i zagranicznymi.

Uwaga. Zakład nie przyjmuje chorych na koklusz i rekonwalescentów po przejściu zaraźliwych chorób. 360-2-2

Najlepsze i najtańsze **fotograficzne aparaty** można nabyć tylko u **Alfreda Pippel** Łódź Nawrot 24

OJCÓW.

Zakład leczniczy dla chorych nerwowych.

Sesly inter-nat cały rok cztwarty, dwóch stałych lekarzy. Wodoleczictwo, gabinet elektryczny, mechanoterapia, gymnastyka, wody mineralne. Poczta i telegraf na miejscu. Odległość do Olszusa stacyi kolei lwanger.-Dąbrowskiej 20 wiorst. Umysłowo chorych lecznica nie przyjmuje. 620-6-6 Dyrektor zakładu **Dr. St. Niedzielski.**

Szkoła prywatna męzka **B. Judelewicza** b. nauczyciela Szkoły Realnej

przypasabia dzieci wyznania mojżeszowego do wszystkich szkół rządowych i szkoły handlowej. W szkole wykłada się język hebrajski i religię. Z zezwolenia Władzy Naukowej przy szkole kursy wieczorowe od 4 do 8 dla dzieci rodziców zaohowawczych podług specjalnego programu. Szkoła otrzymała podziękowanie W-go Kuratora Warsz. Okręgu Naukowego za wzorowe posępy uczniów. Zapis codziennie w każdym czasie. Łódź, Mikołajewska 13. Uniforma dla uczniów zatwierdzony przez władzę szkolną. 491-10-0

Wydaje się na miejscu i na miasto, prywatne

OBIADY

na świeżem maśle. Ulica Mikołajewska № 13, m. 8. 550-d-4

Obiady

wydaje się na miasto w różnych cenach. **Nawrot № 8 m. 27.** 297-9-d

Młody człowiek

z 5 cio klas. gimnazyalnem wykształceniem, posiadający bardzo ładny charakter, pisma, poszukuje miejsca w kancelarji, biurze prywatnem lub rządowem itp. Oferty proszę składać w adm. „Rozwoju“ pod lit. S P. B. 513-d-7

Interes

dający utrzymanie rodzinie **do odstąpienia**

za 500 rb. Wiadomość w admn. „Rozwoju“. 570-5-2

Zakład Gimnastyczny i Lekcyje Fechtunku Surowieckiego Mikołajewska № 29. 568-36

Do wynajęcia

od 1-go lipca 1 pokój z kuchnią, 2 pokoje z kuchnią i 3 pokoje z kuchnią z wygodami. Konstanynowska № 49. Tamże jest do sprzedania Gasmotor o sile 3 koni, z fabryki Deutzowskiej. 548-6-5

Mleczarnia Ziemiańska

ul. Dzielna № 30. Pille: Piotrkowska № 84, 225 i Średnia № 30.

Poleca zawsze świeże i w najprzedniejszych gatunkach produkty wiejskie po cenach możliwie przystępnych. Mleko we flakonach rozsyła się na zamówienia dwa razy dziennie bez różnicy co do ilości. 527-15-6

Przyjmuje się palie i pacienki na

Letnie Mieszkanie

z całym utrzymaniem i opieką. Tamże jest do wynajęcia 2 pokoje i kuchnia. Ocalica piękna, lesista, kąpiel na miejscu. Wiadomość w kancelarji przewozowym **A. Janowskiego, Skwerwa 8.** 583-3-1

Poszukuje

posady w zakresie buchalteryjnym, młody człowiek, władający językami rosyjskim i polskim, z świadectwem ukończenia kursów buchalteryi w Moskwie, posiada bardzo solidne świadectwa od komercyjnych firm. Adresy proszę składać w admn. „Rozwoju“ pod lit. „L. N.“ 576-3-3

Na letnie mieszkania

wypożyczam łózka z lazne zwyczajne i z drucianymi materacami. Tamże wózki dziecięce w wielkim wyborze. Cena konkurencyjna. Pańska № 27. Finkelhaus. 518-10-7

BUSKO Dr. Dymnicki lekarz zdrojowy ordynuje, willa „Wislica“ do dnia 18 maja w Warszawie, Żorawia № 35, udziela porad, dotyczących wyboru zdrojów odpowiednich i leczenia się tamże codziennie od godz. 11 do 12 i od 5 do 6, 479-6-5

„ARAGO“ St. Górskiego, znany ze swj skuteczności na wyłączenie **Odeisków** 30 i 50 kop.

Sprzedaż w składach aptecznych. 507-15-8

ZARAZ

do wynajęcia pokoje umeblowane, dla małżeństwa, lub kawalerów, na dole, (front), mogą być z całodziennem utrzymaniem tamże wydaje się obiady: śniadania i kolacje za cenę możliwie przystępną. Skwerowa № 18 m. № 1 przy dworcu kolei drogi żel. vis-à-vis skwera. 437-d-9-ca